

Memòria de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran 2008

Generalitat de Catalunya
**Departament de Política Territorial
i Obres Públiques**

IDAPA

Institut per al Desenvolupament
i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
*Institut entath Desvolopament
e era Promocion deth Naut Pirenèu e Aran*

Memòria de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran 2008

Sumari sintètic

4	Presentació
6	Objectius
8	1. Estructura, organització i mitjans
9	1.1 Missió
10	1.2 Funcions
11	1.3 Estructura, organigrama i seus
16	1.4 Pressupost
19	1.5 Personal
20	2. Actuacions i activitats realitzades
21	2.1 Programa per al desenvolupament del Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran
23	2.2 Programa de dinamització socioeconòmica i territorial
29	2.3 Programa de suport a iniciatives de valorització del patrimoni
32	2.4 Programa de suport a iniciatives de reforç de la identitat pirinenca
34	2.5 Accions de projecció de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
35	2.6 Assistència a jornades i cursos. Formació
37	2.7 Organismes amb representació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
38	2.8 Normativa

© Generalitat de Catalunya
Institut per al Desenvolupament
i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
Pl. de la Creu, 1
25620 Tremp

Primera edició: novembre 2009

Tiratge: 300

Dipòsit legal: L-1728-2009

Col·lecció: Memòries

Impressió: Impremta Tarragona SL

Maquetació: Dinàmicas, SL

Correcció: Miquel Arderiu Calvo

Fotografies: Fons propi. Jordi Tutusaus.
Jordi Sola. Marca Pirineus.

Presentació

Un any més l'Institut ens proposa el seu balanç. Rendim comptes de la tasca feta des de l'impuls del Govern de Catalunya, la plena participació dels governs locals i la inestimable col·laboració de les entitats socials, culturals i econòmiques. Ho fem, tot deixant constància que per voluntat de tots l'Institut ha anat progressant en les seves disponibilitats pressupostàries i aspira a assolir, quan arribi el 2010, un milió d'euros com a fita per equiparar els dos Instituts, el del Pirineu i l'Aran amb el de l'Ebre.

Amb una filosofia molt clara: pocs recursos, màxima rendibilitat i credibilitat. D'això es tracta. D'assolir amb mitjans modestos una alta credibilitat i una presència efectiva en els territoris de l'Alt Pirineu i l'Aran. Cal fer de l'Institut un referent potent i transversal, que ha abandonat ja fa alguns anys una certa inèrcia i passivitat per adquirir un dinamisme actiu. L'acceptació de l'Institut com a gresol compartit, com a àmbit de concertació, com a centre de referència, de debat i de reflexió ha anat creixent i, avui, podem dir que a finals de 2008 les accions i els productes elaborats per l'Institut, així com les convocatòries d'ajuts i les jornades de promoció i debat han assolit un gran èxit i una màxima acceptació.

Per això, els tres programes bàsics, de dinamització socioeconòmica i territorial, de valorització del patrimoni i de reforç de la identitat pirinenca, han adquirit un gruix de contingut d'una solidesa incontestable. Torno a insistir, des de la modèstia, però també des de la certesa que orfes com hem estat durant anys d'organismes de coordinació de taules compartides, ara se'ns brinda amb seny l'oportunitat de treballar plegats i d'endegar polítiques transversals.

Sobretot vull posar l'accent en el fet que, de manera indestruïble, es treballa des de l'Institut en la recuperació de la memòria històrica, de la història de les valls pirinenques, de la seva antropologia, de les seves tradicions, de les seves transformacions, dels seus costums; en la recuperació de les tradicions més ancestrals a la dels sistemes de treball i de convivència. Una mirada atenta al passat, doncs. Una mirada activa al present: als reptes, als riscos i a les oportunitats. La reflexió sobre les fortaleses i sobre les febleses. L'anàlisi de les possibilitats de nous sectors i de noves activitats així com de nous productes. La recerca de camins per tal de dotar d'un sentit nou la vida a l'alta muntanya, on es combinin els valors tradicionals del territori i els nous atractius de la societat de l'oci, el turisme i el lleure. Una mirada sensible al futur, orientada a crear camps de recerca i d'experimentació, per tal d'assegurar que no ens conformem amb la contemplació estàtica de la nostra situació present. La reflexió que ens proposa el Pla territorial i tots els plans directors i que intenta posar l'accent en les característiques del model de creixement i de la sostenibilitat d'aquest model.

Hi ha també a l'Institut una vessant no exempta de sensibilitat extrema, d'un punt de tendresa i de poesia en la delicada recuperació dels valors tradicionals, en els productes d'una nova artesanía que reproduïx vells models i en la recuperació del Pirineu com una terra de profundes conno-

tacions literàries. El Pirineu, un territori farcit de poesia i convertit, a poc a poc, també en una terra de novel·la. Literatura i Pirineu com el colofó d'uns canvis que tots hem vist i que cal saber aprofitar.

Obrint noves rutes, fresant nous camins, trobant els senders de la bellesa i de la duresa.

Joaquim Nadal i Ferreras,

Conseller de Política Territorial i Obres Públiques
President de l'Institut per al Desenvolupament
i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

Objectius

L'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran ha treballat al llarg del 2008 en el desplegament dels programes que emanen directament dels objectius generals que determina la llei que el va crear.

En primer lloc, cal esmentar els treballs vinculats al desplegament del Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran, les accions realitzades en l'àmbit dels camins i el senderisme fixades al Pla estratègic aprovat el 2007, i el treball sobre la situació dels béns comunals, uns espais de gran importància en l'estructura territorial i econòmica del Pirineu que assumeixen nous usos, molt diferents dels que havien tingut tradicionalment amb l'activitat silvícola i agroramadera.

En segon lloc, s'ha seguit incidint en les accions incloses en el programa de dinamització econòmica i territorial, especialment en les encaminades a articular la relació amb el teixit empresarial i la societat pirinenca, tal com planteja la llei de creació de l'Institut. El turisme és un dels sectors en què més s'ha treballat, amb accions de formació i promoció desenvolupades en cooperació amb el món associatiu i els ens locals, amb els quals s'ha endegat el Pla estratègic de l'esquí nòrdic, que s'emmarca en el Pla director de les Estacions de Muntanya. El reforçament de la línia d'ajuts instrumentada per l'Institut, dirigida a projectes de valorització del patrimoni cultural, desenvolupament local i formació, és, sens dubte, l'altra línia de treball a destacar.

El programa de suport a les iniciatives de valorització del patrimoni ha permès continuar avançant en la consolidació de la xarxa de museus i equipaments de l'Alt Pirineu i Aran. Paral·lelament, s'ha avançat en la tasca d'elaboració dels inventaris del patrimoni industrial pirinenc.

També s'han continuat desenvolupant accions de reforç de la identitat pirinenca i donant suport a iniciatives culturals i educatives que contribueixen a millorar la cohesió interna i la relació intercomarcal pirinenca, en un territori en el qual la geografia, les vies de comunicació i la mobilitat no són fàcils i dificulten la vertebració de les relacions socials i els fluxos econòmics.

Finalment, cal remarcar els avenços assolits en l'objectiu de dotar l'Institut de l'estructura tècnica adient per garantir-ne l'operativitat. Així, durant aquesta anualitat s'ha endegat un programa de treball específic per a la Val d'Aran, que permetrà projectar amb més intensitat la tasca de l'Institut en aquest territori.

Estructura, organització i mitjans

- 1.1 Missió
- 1.2 Funcions
- 1.3 Estructura, organigrama i seus
- 1.4 Pressupost
- 1.5 Personal

Missió

L'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran és un organisme autònom de caràcter administratiu de la Generalitat de Catalunya, creat mitjançant la Llei 28/2002, de 30 de desembre, de creació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran.

La missió de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran és impulsar el desenvolupament socioeconòmic integral de l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, la Cerdanya, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i la Val d'Aran, i contribuir al desplegament de les polítiques de planificació territorial de la Generalitat de Catalunya, i especialment del Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran.

Funcions

Segons el que determina l'article 3 de la Llei 28/2002, de 30 de desembre, de creació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran, les seves funcions bàsiques són:

- a. Defensar els interessos de la població de l'Alt Pirineu i Aran.
- b. Elaborar, avaluar i executar o impulsar plans de promoció i desenvolupament de caràcter global o sectorial, amb criteris de sostenibilitat, de l'Alt Pirineu i Aran, que integrin o potenciïn les actuacions que s'hi fan i que afavoreixin la coordinació de les administracions que hi actuen.
- c. Promoure, elaborar i assessorar estudis i treballs tècnics per a conèixer millor la realitat i les perspectives de l'Alt Pirineu i Aran.
- d. Impulsar les accions de defensa dels ecosistemes naturals de l'Alt Pirineu i Aran i la sensibilització, la divulgació i l'educació ambientals.
- e. Adoptar mesures per a impulsar el desenvolupament dels diferents sectors d'activitat de l'Alt Pirineu i Aran.
- f. Participar en l'elaboració de les disposicions legals o reglamentàries que afectin l'Alt Pirineu i Aran, a requeriment del Parlament o del Govern, especialment pel que fa a les matèries relacionades amb la revitalització del sector ramader, agrícola i forestal, la promoció industrial i artesanal, el desenvolupament turístic i la promoció ambiental.
- g. Participar en l'elaboració i l'avaluació dels plans territorials i dels plans comarcals de muntanya que afectin l'Alt Pirineu i Aran, d'acord amb les autoritats sectorials competents.
- h. Impulsar la participació d'entitats, públiques i privades, en l'elaboració de propostes sobre l'aprofitament de recursos o la planificació sectorial de l'Alt Pirineu i Aran.
- i. Fomentar la projecció de l'Alt Pirineu i Aran i fer-ne conèixer els trets d'identitat.
- j. Impulsar la programació, la gestió i la informació de les actuacions especials per a la muntanya de la Unió Europea.
- k. Impulsar polítiques sostenibles de desenvolupament demogràfic i cohesió social, que garanteixin infraestructures culturals i d'ensenyament presencial i a distància.
- l. Promoure infraestructures tecnològiques adaptades al medi que afavoreixin la implantació dels serveis de telecomunicacions i tecnologies de la informació i el desenvolupament del teletreball.
- m. Promoure la creació de la marca de qualitat Pirineus per a productes agraris i turístics i elaborar-ne les normes de qualitat.
- n. Impulsar la creació d'una xarxa de comunicació de ràdio i televisió de l'Alt Pirineu i Aran.
- o. Fer el seguiment de les accions que el mateix Institut acordi, impulsar-les i informar-ne el Govern.
- p. Qualsevol altra funció que ajudi a assolir el desenvolupament integral i sostenible de l'Alt Pirineu i Aran.

Estructura, organigrama i seus

Composició del Consell Rector a 31 de desembre del 2008

President
Conseller de Política
Territorial i Obres Públiques
**Sr. Joaquim Nadal
i Ferreras**

Adjunt a la presidència
per al territori de l'Aran
Síndic del Conselh
Generau d'Aran
Sr. Francés Boya i Alós

Vicepresident primer
Alcalde de l'Ajuntament de Sort
Sr. Agustí López i Pla

Vicepresident segon
Delegat territorial del Govern
de la Generalitat a l'Alt Pirineu
i Aran i alcalde de l'Ajuntament
de Tremp
Sr. Víctor Orrit i Ambrosio

Vocals en representació
dels grups parlamentaris
Grup Parlamentari
Convergència i Unió
Sr. Albert Piñeira Brosel

Grup Parlamentari Socialistes -
Ciutadans pel Canvi
Sra. Agnès Pardell i Veà

Grup Parlamentari d'Esquerra
Republicana de Catalunya
Sr. Jaume Monsó i Alòs

Grup Parlamentari Partit Popular
de Catalunya
Sr. Xavier Esteve Bach

Grup Parlamentari d'Iniciativa
per Catalunya – Verds
Sr. Amadeu Gallart i Sort

Grup Parlamentari Ciutadans –
Partit de la Ciutadania
Sra. Ángeles Ribes Duarte

Vocals en representació
de la Generalitat
Departament d'Innovació,
Universitats i Empresa
Sr. Vidal Vidal i Culleré

Departament de Política
Territorial i Obres Públiques
Sr. Jordi Mas Ortega

Departament de Governació
i Administracions Públiques
**Sr. Josep Maria Ardanuy
i Tarrat**

Departament d'Economia
i Finances
**Sra. Maria Antònia Monés
i Farré**

Vocals en representació
de la Generalitat
Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca
Sr. Jordi Bertran Muntaner

Departament de Medi Ambient
i Habitatge
Sra. Núria Buenaventura i Puig

Vocals en representació
dels ens locals
Alcalde de l'Ajuntament
de Vielha
Sr. Josep Calbetó i Giménez

Membre del Conselh
Generau d'Aran
**Sr. Joan-Antoni Serrano
Iglesias**

President del Consell Comarcal
de l'Alta Ribagorça
Sr. Joan Perelada i Ramon

Alcalde de l'Ajuntament del Pont
de Suert
Sr. Albert Alins i Abad

Membre del Consell Comarcal
de l'Alta Ribagorça
Sr. Joan Ramon Piqué Badia

President del Consell Comarcal
de l'Alt Urgell
Sr. Jesús Fierro Rugall

Alcalde l'Ajuntament de la Seu
d'Urgell
Sr. Albert Batalla i Siscart

Membre del Consell Comarcal
de l'Alt Urgell
Sr. Ventura Roca Martí

President del Consell Comarcal
de la Cerdanya
Sr. Joan Pous i Porta

Alcalde de l'Ajuntament
de Puigcerdà
Sr. Joan Planella Casasayas

Membre del Consell Comarcal
de la Cerdanya
Sr. Esteve Maurell i Meya

President del Consell Comarcal
del Pallars Jussà
Sr. Xavier Pont Jordana

Membre del Consell Comarcal
del Pallars Jussà
Sr. Josep Castells i Farré

President del Consell Comarcal
del Pallars Sobirà
Sr. Vicenç Mitjana Rabasa

Membre del Consell Comarcal
del Pallars Sobirà
Sr. David Jean Luc Marzo

Secretari
Director de l'Institut per al
Desenvolupament i la Promoció
de l'Alt Pirineu i Aran
Sr. Arcadi Castelló Cadena

Durant el 2008 es van celebrar dues sessions ordinàries del Consell Rector, l'òrgan col·legiat de govern i de direcció de l'Institut.

12è Consell Rector, sessió plenària 1/2008, celebrada a Erill la Vall el dia 9 de juliol de 2008, va acordar:

1. Aprovar l'acta de la sessió anterior, corresponent a la sessió 2/2007, de 26 de novembre de 2007.
2. Aprovar definitivament el tancament de l'exercici pressupostari corresponent a l'any 2007.
3. Trametre a tots els membres del Consell Rector, abans de les corresponents sessions plenàries, les informacions relatives als pressupostos.
4. Exposar als membres del Consell Rector els resultats de la primera fase de l'Estudi dels mecanismes d'intervenció urbanística als municipis amb nuclis agregats.
5. Impulsar iniciatives vinculades al reforçament del teixit empresarial i al desenvolupament de noves activitats econòmiques, i a l'elaboració d'estudis sobre la creació de productes turístics a partir d'itineraris literaris, la valorització dels escorxadors pirinencs, la confecció d'inventaris i propostes d'ús de les bordes de muntanya i la innivació artificial.

13è Consell Rector, sessió plenària 2/2008, celebrada a Puigcerdà el dia 4 de desembre de 2008, va acordar:

1. Aprovar l'acta de la sessió anterior, corresponent a la sessió 1/2008, de 9 de juliol de 2008.
2. Donar a conèixer els resultats de l'Estudi pilot d'actuacions urbanístiques per a la consolidació de petits nuclis de població a l'Alt Pirineu i Aran, en el marc d'una jornada sobre qüestions urbanístiques en aquest territori.
3. Dur a terme actes de presentació del Pla estratègic de senderisme de l'APiA i organitzar un curs de gestió dels camins pedestres amb els ens i professionals del sector.
4. Augmentar per a l'anualitat 2009 els recursos financers de l'ordre d'ajuts de l'IDAPA fins als 100.000 €.
5. Concretar les accions a incloure en el conveni amb el Servei d'Ocupació de Catalunya per al foment del desenvolupament econòmic local a l'Alt Pirineu i Aran.
6. Donar compte als redactors del Pla de mobilitat de l'Alt Pirineu i Aran de la moció presentada pel senyor Amadeu Gallart, relativa a la realització d'estudis sobre les problemàtiques específiques en els àmbits educatiu i sanitari i, si s'escau, cooperar des de l'Institut en la seva elaboració.

Organigrama de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

Director
Sr. Arcadi Castilló
Cadena

Tècnica
Sra. Clara Arbués Garcia

Tècnic
Sr. Marc Borrell Amorós

Administrativa
Sra. Núria Martimpé Burgués

Seus i adreces

**Institut per al Desenvolupament
i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran**
Pl. de la Creu, 1
25620 Tremp
Tel. 973 65 46 41
Fax 973 65 46 41
idapa@gencat.cat

Oficina tècnica de la Seu d'Urgell
Ctra. N-260, km. 231,3
25711 Montferrer
Tel. 973 05 80 25

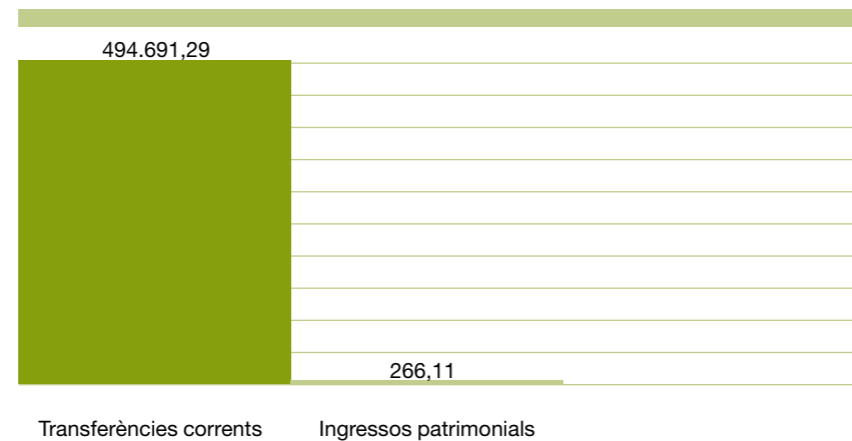
Pressupost

El pressupost de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran per a l'any 2008 va ser aprovat per la Llei 16/2007, de 21 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya.

Així, el pressupost consolidat de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció per al 2008 ha estat de 494.957,40 €. Aquesta xifra suposa un increment global del **19,22 %** amb relació a l'exercici 2007.

El pressupost de l'Institut ha crescut més d'un 19 % respecte al de l'any 2007

Pressupost d'ingressos 2008

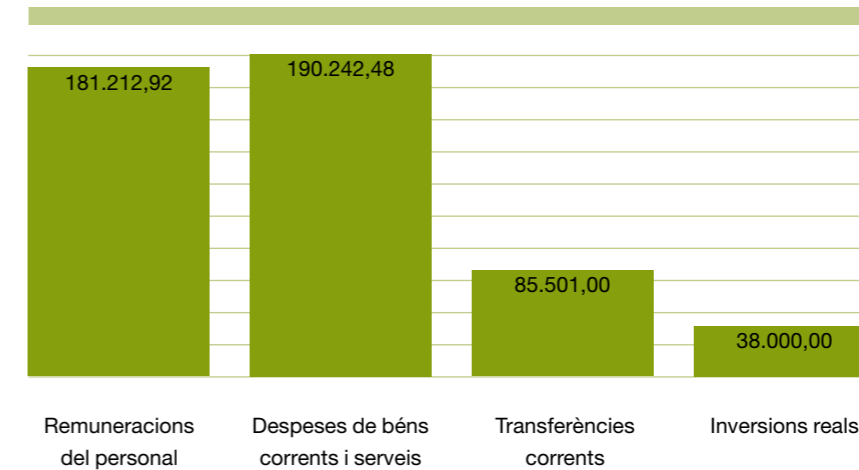

Evolució del pressupost d'ingressos en el període 2005-2008

Capítol	Concepte	2005	2006	2007	2008
Capítol 1	Impostos directes	0	0	0	0
Capítol 2	Impostos indirectes	0	0	0	0
Capítol 3	Taxes, béns i altres ingressos	0	0	0	0
Capítol 4	Transferències corrents	300.003,00	306.003,00	412.583,00	494.691,29
Capítol 5	Ingressos patrimonials	2.500,00	2.550,00	2.550,00	266,11
Capítol 6	Alienació d'inversions reals	0	0	0	0
Capítol 7	Transferències de capital	0	0	0	0
Capítol 8	Variació d'actius financers	50.000,00	0	0	0
Capítol 9	Variació de passius financers	0	0	0	0
TOTAL INGRESSOS		352.503,00	308.553,00	415.133,00	494.957,40

Pel que fa al pressupost de despeses, aquestes es troben equilibrades amb el pressupost d'ingressos, essent la seva distribució per capítols la que es pot veure en el gràfic següent.

Pressupost de despeses

Dins el capítol 2 destaca la partida d'estudis i treballs tècnics, per un import de 84.500,00 €, que inclou els derivats de l'aplicació del Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran, com ara els estudis sobre els béns comuns, la xarxa de camins ramaders, el senderisme i els mecanismes d'intervenció urbanística en petits nuclis. Igualment, es continuaran desenvolupant accions de dinamització en el camp del patrimoni (creació de la xarxa de museus), del turisme (projectes de rutes literàries, turisme rural i campanyes de promoció), de l'artesania agroalimentària i del desenvolupament local.

El pressupost també preveu un total de 85.501,00 € per a transferències corrents. Aquest capítol 4 està dividit en transferències a ens i corporacions locals, per un import de 60.500,00 €, i a famílies i institucions sense finalitat de lucre, a les quals es destinen 25.000,00 €. Està previst signar convenis amb determinats agents socioeconòmics i institucions per promoure projectes en el camp del turisme i el desenvolupament local, a més de consolidar les línies d'ajut establertes durant l'any 2007, orientades a fomentar activitats de promoció i formació del patrimoni cultural i el desenvolupament local a l'Alt Pirineu i Aran.

Evolució del pressupost de despeses en el període 2005-2008

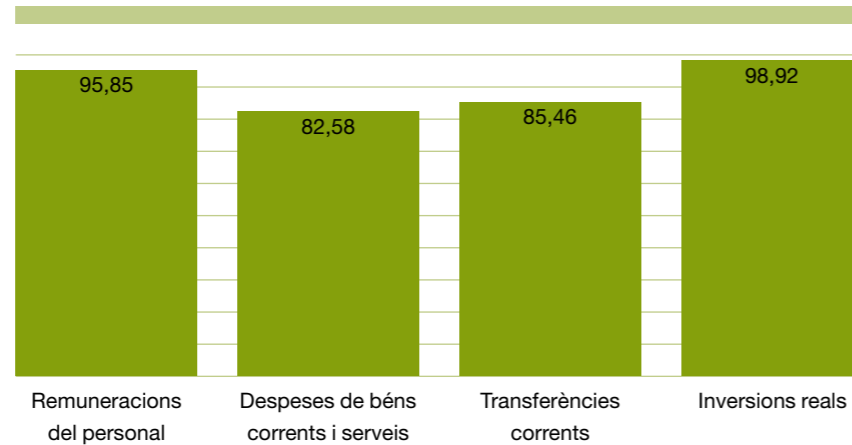
Capítol	Concepte	2005	2006	2007	2008
Capítol 1	Remuneracions del personal	73.255,02	77.992,75	176.196,74	181.212,92
Capítol 2	Despeses de béns acorrents i serveis	175.436,98	147.345,68	168.334,26	190.242,48
Capítol 3	Despeses financeres	0	0	0	0
Capítol 4	Transferències corrents	24.310,00	24.713,57	35.001,00	85.501,00
Capítol 5	Fons de contingències d'execució pressupostària	0	0	0	0
Capítol 6	Inversions reals	79.500,00	58.500,00	35.600,00	38.000,00
Capítol 7	Transferències de capital	1,00	1,00	1,00	1,00
Capítol 8	Variació d'actius financers	0	0	0	0
Capítol 9	Variació de passius financers	0	0	0	0
TOTAL DESPESES		352.503,00	308.553,00	415.133,00	494.957,40

Execució de la despesa

Pel que fa a l'execució de la despesa, hi ha hagut un bon nivell de compliment, concretament del **88,47 %**. Per capítols, destaquen sobretot l'1 i el 6, amb un 95,85 % i un 98,92 % respectivament. El capítol 4, de transferències corrents, té una execució de 85,46 %, en no haver-se pogut comptabilitzar totes les subvencions atorgades per l'Institut degut a la renúncia d'algun ens beneficiari. Quant al capítol 2, l'execució ha estat del 82,58 %, a causa de l'afectació negativa de 34.750,00 €, corresponents a l'Acord de Govern, de 15 de juliol, sobre mesures de control de la despesa. Aquesta circumstància va suposar una reducció total, en termes percentuals, del 7,02 % del pressupost.

Si es descompta aquesta retenció, el nivell d'execució real del pressupost de l'Institut és del 95,14 %.

Execució de la despesa (%)

Personal

La distribució del personal de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran, a data 31 de desembre de 2008, és de 4 persones. L'estructura orgànica de funcionament de l'IDAPA la integra la relació de personal següent:

Personal	Nivell	Serveis
Laboral	A1	Directiu
Interí	A	Tècnica
Interí	B	Tècnic
Interí	D	Aux. Administrativa

Actuacions i activitats realitzades

- 2.1 Programa per al desenvolupament del Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran
- 2.2 Programa de dinamització socioeconòmica i territorial
- 2.3 Programa de suport a iniciatives de valorització del patrimoni
- 2.4 Programa de suport a iniciatives de reforç de la identitat pirinenca
- 2.5 Accions de projecció de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
- 2.6 Assistència a jornades i cursos. Formació
- 2.7 Organismes amb representació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
- 2.8 Normativa

Actuacions i activitats realitzades
Programa per al desenvolupament del Pla territorial de l'Alt Pirineu i l'Aran

Programa per al desenvolupament del Pla territorial de l'Alt Pirineu i l'Aran

El Pla territorial de l'Alt Pirineu i Aran, aprovat definitivament el 25 de juliol de 2006, inclou, a banda de les determinacions de caire urbanístic i territorial, un seguit de recomanacions complementàries sobre les actuacions a portar a terme en l'àmbit dels espais oberts i dels recursos naturals, els assentaments i les grans infraestructures. Seguint aquestes recomanacions, el Consell Rector de l'Institut continua impulsant l'elaboració de diferents estudis per avaluar les problemàtiques i les potencialitats d'aquests àmbits. Entre els més destacats cal esmentar els següents:

- **Treballs de desenvolupament del Pla estratègic de Senderisme de l'Alt Pirineu i Aran**
Durant l'any, s'ha seguit treballant en el desplegament de les propostes incloses en el Pla estratègic de Senderisme aprovat en l'annualitat anterior. Així, s'han iniciat les tasques per divulgar-lo entre la societat pirinenca, en el marc d'una jornada sobre «Senderisme i producte turístic» celebrada a Sort, i s'ha elaborat una Proposta per a la gestió del senderisme a l'Alt Pirineu i Aran, un document que aprofundeix en l'anàlisi dels diferents models de gestió del senderisme i planteja les principals línies d'actuació que han de permetre avançar en la implementació del pla estratègic.
- **Estudi sobre el béns comunals a l'APiA**
Les comarques de l'Alt Pirineu i Aran apleguen més del 65 % de les forests de tot Catalunya i bona part d'aquests espais són béns comunals relacionats, en major o menor mesura, amb les comunitats locals pirinenques –Ajuntaments i entitats municipals descentralitzades, i comunitats de veïns. Aquests ens, amb pocs recursos demogràfics i econòmics, tenen moltes dificultats per gestionar uns espais que han anat perdent la funció productiva en el marc de l'economia agrària, i que en alguns casos han passat a tenir nous usos i aprofitaments relacionats ara amb el turisme i el lleure.

Partint d'una breu referència al marc històric i político-administratiu dels béns comunals pirinencs i de l'anàlisi empírica d'un determinat nombre de territoris amb diferents tipologies de comunals, l'estudi n'ha de caracteritzar breument la situació, analitzar el marc normatiu i les possibles disfuncions, identificar-ne les problemàtiques més comunes, i proposar actuacions relacionades amb la gestió i dinamització d'aquests espais, tant d'ordre general per al conjunt dels mateixos, com específiques per a espais que tinguin expectatives de nous usos i nous models de gestió que puguin ser un marc de referència per al futur.
- **Inventari de camins ramaders de l'Alt Pirineu i Aran (1a fase)**
Com a continuació del treball iniciat el 2007, s'ha elaborat una base de dades georeferenciada, sistematitzada i homogènia, a escala 1:5.000, i s'ha analitzat el resultat (especialment el desigual resultat de la xarxa

El senderisme és un recurs amb moltes potencialitats i una aposta per al turisme sostenible

Els instruments de planificació urbanística i territorial han de ser la garantia per al creixement harmònic del Pirineu

segons les comarques). Les dades de l'estudi han estat presentades al CR i s'ha creat una comissió de treball amb els òrgans de l'administració que tenen competències en aquest tema (DMAH i ICC). L'estudi també s'ha presentat a la comissió de treball, i s'han discutit les bases per a l'elaboració d'un segon estudi que permeti cobrir els dèficits d'aquests territoris, i establir la jerarquització i la classificació funcional de la xarxa pirinenca de camins ramaders.

- **Estudi pilot d'actuacions urbanístiques per a la consolidació de petits nuclis**

La utilització de determinats mecanismes que planteja la nova Llei d'urbanisme, com els polígons discontinus, pot afavorir el desenvolupament de programes de millora urbanística de municipis muntanyencs plurinuclers. En aquest sentit, s'ha endegat un estudi pilot, centrat en els municipis de Llavorsí (Pallars Sobirà) i Tremp (Pallars Jussà), que analitza les condicions urbanístiques de diferents nuclis (propietat, usos del sòl...) i, amb els resultats obtinguts, avalua les possibilitats d'aplicar aquest mecanisme de planejament.

Programa de dinamització socioeconòmica i territorial

D'acord amb les funcions que l'Institut té assignades en l'àmbit de la promoció socioeconòmica, ha seguit cooperant amb el món local en el desenvolupament de projectes centrats en la valorització dels recursos naturals i patrimonials i la promoció turística, alhora que s'ha potenciat la línia d'ajuts establerta per l'Institut en l'àmbit del patrimoni cultural i el desenvolupament local.

- **Desenvolupament del projecte «Un ramat de camins»**

Han continuat els treballs de desenvolupament d'aquest projecte, basat en la creació de rutes literàries a partir de l'obra dels escriptors C. J. Cela i J. Mª Espinàs. D'una banda, s'ha impulsat l'elaboració d'un llibre-guia, el punt de partida del qual són els llibres de viatges al Pirineu d'aquests dos escriptors, i de l'altra, s'ha impulsat la creació d'una associació d'ens públics capaç d'aglutinar les propostes de creació de productes turístics –especialment rutes i itineraris guiats– basats en aquests itineraris, o bé en altres que s'estan impulsant arreu de les comarques de l'Alt Pirineu i Aran.

- **Impuls del grup de treball de Turisme Rural de l'Alt Pirineu i Aran (TRAPA)**

S'ha seguit dinamitzant el grup de treball TRAPA (Turisme Rural de l'Alt Pirineu i Aran), creat l'any 2006 amb la finalitat d'avançar en la definició d'estratègies de promoció conjuntes entre les diferents associacions de turisme rural, i també per organitzar accions formatives que millorin la competència professional dels diferents agents que operen en el sector. En concret, s'han fet dues sessions de treball a Calbinyà (Alt Urgell) i a Sort (Pallars Sobirà), el resultat més visible de les quals ha estat l'elaboració d'un Pla d'actuacions 2009-2010 que inclou actuacions en els camps de la formació, tant dels propietaris com dels gestors turístics, la creació d'una pàgina web i d'una imatge corporativa, i l'edició d'un mapa turístic per divulgar el turisme rural i promocionar el turisme de natura, especialment el vinculat als 3 parcs naturals amb què compta l'àmbit de l'Alt Pirineu i Aran. Aquest programa va ser presentat als màxims responsables dels tres departaments de la Generalitat que en tenen competències: PTO, DAAR i DUIE.

- **Tasques de suport tècnic al projecte de participació ciutadana «Quin futur volem per al Baridà?»**

L'IDAPA ha cooperat amb els municipis que configuren la subcomarca del Baridà (Lles de Cerdanya, Montellà i Martinet, Cava, Arsèguel i el Pont de Bar) en la preparació de la memòria i els treballs tècnics necessaris per a l'establiment d'un procés de participació ciutadana, encaminat a reforçar la identitat geogràfica d'aquest territori de transició entre la plana cerdana i l'Alt Urgell, i a definir estratègies i línies d'actuació que puguin incidir en la seva recuperació social i econòmica. La proposta ha comptat amb el suport dels consells comarcals de l'Alt Urgell i de la Cerdanya, i es preveu que el procés, iniciat la tardor de 2008, s'allargui fins a l'octubre de 2009.

Els projectes de participació ciutadana poden ser una eina al servei de la dinamització socioeconòmica del territori

• **Campanya de promoció turística a Catalunya Ràdio en cooperació amb la marca Pirineus**

Conjuntament amb la marca Pirineus, s'ha coordinat la segona part de la campanya de promoció turística radiofònica a Catalunya Ràdio, dins el programa «El Suplement». La publicitat, emesa durant onze caps de setmana d'abril a juliol, s'ha centrat en la divulgació d'activitats a la natura i esdeveniments turístics (festes, jornades gastronòmiques, senderisme...), dissenyats específicament per a cadascuna de les comarques de l'àmbit territorial de la marca Pirineus.

L'organització i coordinació dels programes referits a les comarques de l'Alt Pirineu i Aran ha anat a càrrec de l'Institut, amb la col·laboració dels consells comarcals i el Conselh Generau d'Aran. El calendari d'emissions ha estat el següent:

Cap de setmana	Territori	Proposta temàtica
19-20 abril	Berguedà	Descobrir el patrimoni industrial al Berguedà
26-27 abril	Alt Empordà	Gaudir dels monuments i dels paratges naturals
3-4 maig	Ripollès	Ruta de senderisme
10-11 maig	Cerdanya	El camí dels Bonshomes i el Camí de Sant Jaume
17-18 maig	Pallars Jussà	Els senders t'apropen a la natura del Pirineu
24-25 maig	Alt Urgell	Festa de les Trementinaires de Tuixent
31 maig-1 juny	Val d'Aran	Mostra Gastronòmica dera Codina Aranesa
7-8 juny	Pallars Sobirà	Pallars Sobirà esportiu
14-15 juny	Alta Ribagorça	Falles 2008 a l'Alta Ribagorça. La festa del foc
21-22 juny	Garrotxa	Volcans, senders i patrimoni
5-6 juliol	Solsonès	Coneix Solsona i l'antiga escola de Castellar de la Ribera

El Pla estratègic de l'esquí nòrdic vol incidir prioritàriament en la millora de la competitivitat de les estacions

• **Suport a la Mancomunitat de Municipis per a la Promoció de l'Esquí Nòrdic. Pla estratègic de l'esquí nòrdic (1a fase)**

Enguany, s'ha continuat la col·laboració endegada amb la Mancomunitat de Municipis per a la Promoció de l'Esquí Nòrdic, d'acord amb les orientacions fixades pel Pla director de les Estacions de Muntanya aprovat pel govern de la Generalitat l'any 2006. Durant aquesta anualitat, la Mancomunitat, integrada inicialment pels municipis de Josa i Tuixén, Lles de Cerdanya, Montferrer i Castellbò i la Seu d'Urgell s'ha ampliat, per tal d'incloure tots els municipis amb estacions d'esquí nòrdic del Pirineu català, incorporant-s'hi els municipis de Guils de Cerdanya, la Vansa i Fòrnols, Lladorre i Alins.

A més d'assessorar el tècnic de la mancomunitat, l'actuació més remarcable ha estat l'encàrrec d'elaboració d'un Pla estratègic per al conjunt de l'esquí nòrdic, que permeti conèixer la realitat del sector, tant a escala general com en l'àmbit de cada estació, determinar les línies estratègiques genèriques que han d'orientar el sector i, finalment, definir actuacions concretes a curt i mitjà termini, tant de caràcter general com específiques per a cadascuna de les estacions.

• **Estudi de planificació estratègica entorn del desenvolupament local (DEL)**

La majoria d'ajuntaments no tenen polítiques ni tècnics per a dur a terme polítiques de desenvolupament local i, al mateix temps, preval un cert aïllament dels òrgans que coordinen i fan formació en aquest camp, no es té una visió global del que passa en el conjunt de l'Alt Pirineu i Aran, de quins recursos s'hi esmercen i, encara menys, de les estratègies a seguir per tal de maximitzar els recursos. Per superar aquests interrogants s'ha encarregat un estudi, Bases per a una planificació estratègica entorn del desenvolupament econòmic local (DEL) a l'Alt Pirineu i Aran, la finalitat del qual és conèixer la realitat i apuntar algunes possibles línies d'actuació a seguir.

• **Realització d'un inventari de recursos i serveis complementaris al turisme**

Molt sovint, els establiments turístics no disposen de la informació necessària per atendre les demandes dels clients referides a les activitats que poden fer a les contrades properes i, en general, en qualsevol de les comarques de muntanya. Per cobrir aquest dèficit informatiu, l'IDAPA ha elaborat un inventari, estructurat per territoris, de tots els serveis, recursos i esdeveniments que poden ser d'interès per als establiments turístics i punts d'informació turística.

• **Col·laboració en iniciatives de promoció i formació en l'àmbit turístic**

Una part important dels esforços dels ens locals pirinencs en l'àmbit del turisme està centrada en les accions de promoció. L'Institut participa en algunes iniciatives en aquest sentit, com la marca Pirineus, però també considera necessari intervenir en accions relacionades amb les activitats formatives i la dinamització i vertebració d'iniciatives poc consolidades. Entre aquestes, es poden esmentar les jornades sobre senderisme i sobre la valorització turística del patrimoni, i també l'elaboració d'un pla estratègic específic per al sector de l'esquí nòrdic, impulsat a petició de la Mancomunitat de Municipis per a la Promoció de l'Esquí Nòrdic.

• **Suport al projecte «400 auvelles, 400 meravelles»**

L'IDAPA ha cooperat amb l'empresa de dinamització de projectes locals mOntanyanes i amb l'Institut Tecnològic de Lleida en l'organització del seminari «La llana com aïllament», celebrat al Centre de les Planes de Son (Alt Àneu, Pallars Sobirà) el mes de juny, i en la jornada internacional «La llana com a recurs per al desenvolupament local», que va tenir lloc el mateix mes a Llessú (Pallars Sobirà), dues manifestacions del projecte «400 auvelles, 400 meravelles» creat amb la finalitat de trobar noves aplicacions i revaloritzar una matèria primera lligada a un dels sectors ramaders més tradicionals del Pirineu, que ha anat perdent al llarg dels anys el seu valor productiu.

• **Establiment d'una línia de treball específica per a l'Aran**

Per reforçar la cohesió territorial, cercar sinergies i millorar la presència i la cooperació amb tots els territoris pirinencs, l'Institut ha endegat una línia de treball específica per al territori de l'Aran. S'ha establert una cooperació amb el Conselh Generau d'Aran que garanteix la presència tècnica permanent de l'Institut en aquest territori i ha de permetre

incidir en les seves dinàmiques socioeconòmiques. La identificació dels principals agents econòmics; l'elaboració d'informes sobre la situació econòmica i les perspectives de futur; la realització d'anàlisis de caràcter sectorial sobre l'agricultura i la ramaderia, el turisme i els serveis; la identificació dels recursos del territori i els seus potencials aprofitaments; la realització d'estudis de viabilitat; la formulació de propostes innovadores i de cooperació amb altres territoris, són les principals línies d'actuació d'aquest programa.

La línia d'ajuts creada per l'Institut es consolida: ha passat dels 25.000 € i 24 ajuts del 2007 als 50.000 € i 40 ajuts d'enguany

• **Reforç de la línia d'ajuts a projectes de formació i promoció del patrimoni cultural i el desenvolupament local**

Amb la intenció de continuar donant suport a iniciatives locals impulsades per ens locals, entitats sense ànim de lucre i fundacions de l'Alt Pirineu i Aran les accions de les quals tenen lloc en l'àmbit del desenvolupament econòmic, el patrimoni cultural i la formació no reglada, s'ha instrumentat una ordre d'ajuts –les característiques de la qual s'especifiquen a l'apartat 2.8– que contempla com a activitats susceptibles de rebre finançament les següents:

Projectes relacionats amb la gestió, protecció, promoció, recerca, formació i producció del patrimoni cultural i artístic.

a) Realització d'activitats i projectes relacionats amb la promoció socioeconòmica del territori, no vinculats directament amb l'àmbit turístic.

b) Organització d'activitats formatives no reglades i assistència a cursos que es realitzin dins o fora de l'Alt Pirineu i Aran.

c) Organització d'activitats, jornades i seminaris realitzats en l'àmbit del patrimoni i el desenvolupament local.

d) Organització d'esdeveniments relacionats amb el reforçament de la identitat pirinenca.

e) Edició de publicacions de caràcter cultural, socioeconòmic i científic de l'Alt Pirineu i Aran.

A aquesta convocatòria, s'hi han destinat 50.000 €, a càrrec de les partides pressupostàries D/481000100/5420 (5.000,00 €), D/482000100/5420 (20.000,00 €) i D/460000100/5420 (25.000,00 €). Cal destacar que l'any 2007, la dotació per a aquesta línia de subvencions va ser de 25.000 € i que enguany aquesta xifra s'ha doblat, la qual cosa ha permès augmentar la subvenció per sol·licitant fins a un màxim de 4.000 €.

En total s'han atès 40 sol·licituds, d'un total de 79 presentades. Per resolució del president de l'IDAPA, de 28 de novembre de 2008, es van aprovar les sol·licituds per un import total de 48.200 €. Entre les actuacions subvencionades, destaquen ajuts a fires locals, cursos de formació en música i dansa tradicional, contribució a la consolidació d'un certamen de curtmetratges de temàtica pirinenca, suport a intercanvis d'alumnes en el camp de les arts o el foment del comerç de proximitat.

Quadre resum de les sol·licituds presentades

	Rebudes	Acceptades	Desestimades	Atorgades
Ens Locals	58	58	31	27
Entitats sense ànim de lucre	19	16	8	11
Fundacions	2	2	0	2
TOTAL	79	76	39	40

Quadre resum de les sol·licituds ateses

Ens locals

Beneficiari	Activitat	Import
Ajuntament d'Alt Àneu	Fira del Bosc i de la Fusta	1.000 €
Ajuntament de Bellver de Cerdanya	Activitats de folk	900 €
Ajuntament de Fontanals de Cerdanya	Plafons d'interpretació per a les esglésies romàniques de Fontanals	800 €
Ajuntament d'Isòvol	Curs gratuït de les TIC i Promoció econòmica	800 €
Ajuntament de Josa i Tuixén	Itinerari urbà, museu de les trementinaires	1.000 €
Ajuntament de Llavorsí	XXII Concurs de gossos d'atura	1.100 €
Ajuntament d'Organyà	Festa i fira del Pirineu, premis literaris Homilies d'Organyà	1.000 €
Ajuntament de la Pobla de Segur	Fira Promopallars 2008	1.000 €
Ajuntament del Pont de Suert	Dinamització i difusió del patrimoni cultural i etnològic del Pont de Suert. Any 2008	1.000 €
Ajuntament de Prats i Sansor	Projecte folk a l'escola per a joves i adults 2008	900 €
Ajuntament de Salàs de Pallars	IV Diada de Rememoració de la fira de Salàs	1.000 €
Ajuntament de Sant Esteve de la Sarga	Senyalització dels elements patrimonials del jaciment de Sant Martí de les Tombetes	800 €
Ajuntament de Tremp	Jornades de formació de la Universitat d'Estiu de Lleida a Tremp	1.000 €
Ajuntament de la Vall de Boí	Folk a l'escola	900 €
Ajuntament de Vilaller	XXI Fira Ramadera de Tots Sants	1.000 €
Conselh Generau d'Aran	Exposicion Aran Clavis Regni	900 €
Consell Comarcal de la Cerdanya	Les danses pirinenques a les escoles de la Cerdanya	900 €
Consell Comarcal de l'Alt Urgell	Espectacle medieval Cercamón	900 €
Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça	20 anys de comarca	1.000 €
Consell Comarcal del Pallars Jussà	7es Jornades micològiques del Pallars Jussà	1.000 €
Consell Comarcal del Pallars Sobirà	Inventari-catàleg per a la recuperació i difusió del Patrimoni Mític i Llegendari del Pallars Sobirà	1.000 €
EMD Vila i Vall de Castellbó	Mercat Càtar de Castellbó	1.000 €
EMD Vilamitjana	Fira de Santa Llúcia	600 €
Consorci de Promoció Comercial i Turística del Pont de Suert	Edició de fullets del patrimoni cultural del Pont de Suert	800 €
Consorci Paleontologia i Entorn	Obtenció de material gràfic per a la promoció del patrimoni cultural pirinenc	900 €
Consorci Patrimoni de la Vall de Boí	Curs de pintura mural 2008	900 €
Ruta dels Oficis d'Ahir	Producció d'una exposició itinerant de patrimoni industrial	900 €

Entitats sense ànim de lucre

Beneficiari	Activitat	Import
Amics del Centre d'Art i Natura	Beca Pirineus: Art i Natura	2.100 €
Associació Aula Natura Cortariu-Cadif	Jornades d'educació ambiental i desenvolupament sostenible	1.600 €
Associació de comerciants del Pallars Sobirà	Campanya per fomentar el comerç de proximitat	2.000 €
Associació cultural per al Desenvolupament Envall Fosca	Inventari dels elements arqueològics del terme d'Envall i Ruixou	1.100 €
Associació dels Raiers de la Noguera Pallaresa	Diada dels Raiers	2.200 €
Associació Rurbans	Prova pilot de comercialització de la llana d'ovella	1.900 €
Còlha de Santa Maria de Mijaran de musica e dances tradicionaus araneses	Edicion d'un libre en Commemoracion 35 ans dera Còlha	1.500 €
Consell Cultural de les Valls d'Àneu	XV Trobada d'escriptors al Pirineu	2.300 €
Cultura i Entorn al Pirineu	PICURT, II Mostra de curtmetratges de temàtica pirinenca	2.500 €
Lo Trençalòs Associació naturalista del PJ	Redacció d'un Pla de gestió de l'espai fluvial de la Noguera Pallaresa	1.700 €
Pirinaigua Associació cultural dels Pirineus	Catàleg Homenatge a l'aigua	1.100 €

Fundacions

Beneficiari	Activitat	Import
Fundacion Privada Musèu Etnologic dera Val d'Aran	Edicion de 5.000 lamines de diboishi dera escultura aumenatge ara lengua e cultura araneses entara sua difosion	2.500 €
Fundació Privada Artur Blasco	Curs d'enregistrament d'àudio amb un «home estudio»	700 €

Programa de suport a iniciatives de valorització del patrimoni

A banda del seu valor intrínsec, el patrimoni, en el sentit més ampli, és un dels principals actius de què disposen les comarques pirinenques a l'hora de diversificar l'oferta turística-cultural. Els museus, els camins tradicionals, l'arquitectura popular i el patrimoni industrial són alguns dels àmbits en els quals s'ha incidit en aquesta anualitat.

- Accions per a la creació, l'acompanyament i la dinamització de l'Associació de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran

Una de les principals accions desenvolupades en aquest programa està relacionada amb l'acord del Consell Rector de l'Institut d'impulsar projectes de valorització del patrimoni vinculats estretament amb el desenvolupament local, així com la creació d'estructures estables de treball entre els ens locals i les institucions implicades en la gestió del patrimoni.

Durant el 2008, l'Institut ha centrat la seva acció de manera especial en la consolidació de la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran. En aquest sentit, s'ha donat suport tècnic al procés administratiu per a la creació de l'associació que ha d'aglutinar els diferents museus i equipaments pirinencs, i a la tramitació de l'ajut sol·licitat al Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, en el marc de la convocatòria de programes de col·laboració entre museus i/o col·leccions, que ha permès desenvolupar les primeres accions formatives i de difusió unitària de la xarxa. També s'ha redactat la memòria per a la sol·licitud de l'agent d'ocupació i desenvolupament local (AODL) que ha de dinamitzar la xarxa; s'ha establert la itinerància de les exposicions creades per diferents museus i s'ha organitzat una jornada monogràfica sobre estratègies de comercialització del patrimoni.

- Organització de la jornada «Com venem els/als museus? Estratègies per a la comercialització del patrimoni cultural pirinenc» (Coll de Nargó, Alt Urgell, 30 d'octubre)

Amb l'objectiu de continuar la tasca de difusió del projecte de la xarxa de museus arreu de les comarques de l'Alt Pirineu i Aran iniciada durant el 2007, s'ha celebrat la tercera jornada de museus i equipaments patrimonials pirinencs. Enguany, la reunió, que va tenir lloc a l'Alt Urgell, ha centrat la seva temàtica en la comercialització del patrimoni cultural pirinenc i també dels productes específics que es venen des dels mateixos museus i equipaments (marxandatge). Hi van participar ponents provinents de la Direcció General de Turisme i de Turisme de Catalunya, així com de la Direcció General del Patrimoni Cultural, i es va fer una taula rodona en la qual es presentaren experiències i reptes al voltant de la comercialització dels museus.

- Col·laboració amb l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu

L'Institut ha donat continuïtat a l'acord de col·laboració iniciat amb aquest museu en anys anteriors. D'una banda, amb la línia de foment

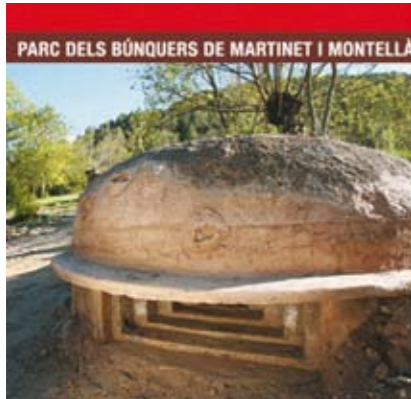
Durant aquest any, la xarxa de museus ha començat ja a desenvolupar les primeres actuacions conjuntes de formació i promoció

de la itinerància d'exposicions temporals a diferents indrets de l'Alt Pirineu i Aran, concretament amb la mostra coproduïda per l'Institut i els ajuntaments de la Torre de Capdella i de Sort sobre «El Diputat Riu. Un paller visionari». D'una altra, fent tasques d'assessorament en el procés de constitució de l'Associació de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran, de coordinació tècnica de la jornada de treball sobre museus, i elaborant informes tècnics sobre les propostes de creació d'equipaments museístics que han formulat diferents ajuntaments.

- **Elaboració de la Guia de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran, en cooperació amb la Xarxa de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran**

La confecció de la *Guia de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran*, coordinada per l'IDAPA conjuntament amb l'Ecomuseu de les Valls d'Àneu, ha estat la primera acció tangible de la xarxa de museus. Inclou els cinquanta-tres museus i equipaments patrimonials presents al territori i vol ser un recull exhaustiu posat a disposició dels habitants del Pirineu, els turistes i els visitants en general. Cadascun dels museus i equipaments són presentats en una fitxa descriptiva, amb imatges i recomanacions. Els consellers de Cultura i Mitjans de Comunicació, i de Política Territorial i Obres Públiques encapçalen la guia amb una doble presentació, que posa de manifest el treball transversal que s'impulsa des de l'IDAPA.

- **Coordinació i seguiment de l'estudi de públics dels museus pirinencs**

Al llarg de tot l'any 2008, l'IDAPA ha coordinat la recollida d'informacions de camp (realització d'enquestes als visitants, als grups de visitants, a la població local i recompte mensual de visitants), en el marc de l'estudi de públics dels museus pirinencs que es fa des de l'Institut de Recerca en Patrimoni Cultural de la Universitat de Girona. El treball de camp s'ha elaborat en col·laboració amb catorze museus que disposen de recursos humans i capacitat tècnica per obrir de manera continuada. L'objectiu del projecte és disposar d'un recull d'informacions quantitatives i qualitatives que permetin conèixer l'afluència de públic als equipaments culturals i museístics de l'Alt Pirineu i Aran, i extreure'n resultats que facin possible definir estratègies d'actuació més orientades a les demandes dels usuaris.

- **Impuls a l'elaboració dels inventaris del patrimoni industrial de les comarques de l'APIA, en cooperació amb el mNACTEC**

L'IDAPA, en cooperació amb el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, promou la realització dels inventaris de patrimoni industrial de les diferents comarques de l'Alt Pirineu i Aran. Aquesta tasca, endegada inicialment a l'Alt Urgell, ha tingut continuïtat el 2008 amb l'elaboració dels corresponents a les comarques de la Cerdanya i el Pallars Jussà. Aquest document ha permès identificar els béns patrimonials que hi ha al territori pirinenc i aportar dades qualitatives per emprendre una tasca de valorització dels elements més significatius. Es preveu que l'elaboració d'aquests inventaris es perllongui al llarg del 2009 i el 2010, fins a completar el conjunt de les sis comarques pirinènques.

Els inventaris comarcals del patrimoni industrial han de ser una eina bàsica per entendre, recuperar i valoritzar la història recent del Pirineu

- **Tasques d'assessorament d'iniciatives locals de valorització del patrimoni**

En el marc de les tasques de recolzament tècnic als ens locals pirinencs, l'Institut ha donat assessorament específic en l'àmbit del patrimoni cultural i sobre les possibles vies per valoritzar-lo. En concret, durant el 2008 s'ha ofert assessorament tècnic a iniciatives impulsades pels municipis de Sarroca de Bellera, Rialp, Bellver de Cerdanya, la Vansa i Fórnols i Conca de Dalt.

- **Treballs per a la definició d'itineraris literaris a la vall d'Àssua i el Batlliu (Pallars Sobirà)**

La Vall d'Àssua, una ribera que apareix en llibres i revistes com una de les més desconegudes del Pallars Sobirà, i que encara conserva viva l'arrel ramadera i un paisatge intacte, és l'escenari de diverses novel·les de gran ressò mediàtic, com *Pedra de tartera*, de Maria Barbal, o *Les veus del Pamanó*, de Jaume Cabré. L'objectiu del projecte és elaborar unes rutes que, seguint els camins tradicionals, permetin recórrer els paratges descrits en aquestes novel·les i recrear els ambients que s'hi descriuen, amb la finalitat darrera de crear un producte turístic diferenciat, de qualitat, desestacionalitzador i diversificador basat en el patrimoni literari.

- **Suport al 1r Curs pràctic d'estiu de l'evolució del paisatge organitzat pel Centre d'Art i Natura (Farrera, Pallars Sobirà)**

Durant el mes de juny, l'Institut i el Centre d'Art i Natura de Farrera de Pallars van organitzar, en el marc del programa d'activitats formatives d'aquest centre, el 1r Curs pràctic d'estiu de l'evolució del paisatge, orientat a propiciar la recerca i la reflexió sobre l'evolució del paisatge pirinenc. El curs el van impartir tècnics del Grup de Recerca en àrees de muntanya i paisatge vinculat al Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (GRAMP-UAB).

La formació és un element clau per garantir la competitivitat turística del Pirineu

Programa de suport a iniciatives de reforç de la identitat pirinenca

L'Institut ha donat suport a diferents iniciatives socioculturals de base local però amb voluntat de projectar-se i incidir en el conjunt de la regió pirinenca, reforçant-ne la seva identitat.

- **Exposició «El Diputat Riu. Un pellarès visionari»**

El 2 d'agost es va inaugurar al Museu Hidroelèctric de la Torre de Capdella l'exposició «El Diputat Riu. Un pellarès visionari», organitzada gràcies a un conveni entre els ajuntaments de la Torre de Capdella, Sort i l'IDAPA. L'exposició recull la biografia d'Emili Riu i Periquet (Sort, 1871-Madrid, 1928), polític i empresari pellarès que fou una figura pionera, conjuntament amb Frank S. Pearson, en el procés d'aprofitament dels rius pallaresos per a la generació d'energia hidroelèctrica a Catalunya. L'exposició, de caràcter itinerant, es va poder veure posteriorment a la seva vila natal.

- **Edició de la Guia de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran**

La *Guia de Museus i Equipaments Patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran*, editada per Garsineu Edicions i l'IDAPA amb la col·laboració dels departaments de Cultura i Mitjans de Comunicació, i Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, ha estat el primer element que dona visibilitat a la xarxa de museus del Pirineu. La guia recull de forma sistematitzada les informacions i característiques bàsiques de la cinquantena de museus que hi ha al Pirineu. A més de comercialitzar-se a les llibreries, l'Institut l'ha distribuït als museus i equipaments patrimonials pirinencs, les oficines de turisme del territori, els membres del Consell Rector, els ajuntaments i els consells comarcals pirinencs, les biblioteques, els arxius i centres educatius, i els mitjans de comunicació.

- **Elaboració de cartografia bàsica per a ús escolar**

En col·laboració amb els serveis educatius s'han elaborat un conjunt de mapes físics i polític-administratius de l'Alt Pirineu i Aran perquè els alumnes dels centres escolars del Pirineu disposin d'un material de treball que els familiaritzi amb aquest nou àmbit territorial.

- **Coordinació i edició de la publicació Invesjove, investigació i recerca a l'educació secundària a l'Alt Pirineu i Aran**

En el mateix marc de col·laboració amb els serveis educatius del Departament d'Educació a l'Alt Pirineu i Aran, l'Institut va coordinar l'edició del llibre *Jornades Invesjove –investigació i recerca a l'educació secundària– Alt Pirineu i Aran*, que recull els millors treballs de recerca elaborats pels alumnes de 2n de batxillerat dels diferents instituts d'educació secundària en aquest àmbit territorial. El llibre serà presentat i distribuït a la comunitat educativa coincidint amb les II Jornades Invesjove, que tindran lloc els primers mesos de l'any 2009.

L'edició de la *Guia de Museus i Equipaments patrimonials de l'Alt Pirineu i Aran* és una de les primeres activitats ha portat a terme la Xarxa

La iniciació dels joves estudiants pirinencs en la recerca és un fet clau en la seva formació

- **Col·laboració en l'edició de les IV Trobades Culturals Pirinenques**

Com en anys anteriors, l'Institut continua col·laborant en l'edició dels treballs presentats a les Trobades Culturals Pirinenques, un fòrum de debat sobre diferents aspectes que configuren la realitat sociopolítica pirinenca. Les IV Trobades, celebrades al Pont de Suert (Alta Ribagorça), van estar centrades en l'anàlisi de la creació cultural al Pirineu.

- **Adquisició de publicacions d'interès pirinenc**

En la mesura que és possible, l'Institut col·labora amb diferents iniciatives editorials que aprofundeixen algun aspecte de la realitat social, històrica i patrimonial pirinenca. L'adquisició d'un nombre determinat d'exemplars en permet la posterior distribució a biblioteques, arxius, centres escolars i ajuntaments. Entre les publicacions adquirides el 2008, hi ha l'*Agenda Lo Tafariari*, *Diari de dones de Muntanya*, *Agenda del Pirineu 2008*, *Mercè Rodoreda i Coll de Nargó. Romànic i dones d'aigua*, i *L'aigua a l'alta muntanya*.

La col·laboració amb els ens locals i el món associatiu és una línia de treball estratègica de l'Institut

Accions de projecció de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

El coneixement de l'Institut entre les institucions i la població pirinenca, i més concretament de les diferents accions en què treballa, per donar-li visibilitat en un territori molt dispers i no sempre ben comunicat, continua sent un objectiu prioritari.

- **Presentació i cooperació amb els ens locals i institucions pirinenques**

Bona part de les accions que du a terme l'Institut, especialment les referides al camp del desenvolupament socioeconòmic, tenen un caràcter transversal, amb continguts que impliquen diferents administracions i que sovint posen en relació el sector públic amb el privat. Així doncs, la cooperació interinstitucional, el diàleg i la concertació s'imposen com un sistema de treball prioritari. Els ens locals, les delegacions territorials dels diferents departaments de la Generalitat a l'APIA, els serveis educatius del Departament d'Educació a l'APIA, les associacions empresarials i turístiques, la marca Pirineus, el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya, la xarxa de museus i equipaments de l'APIA, els parcs naturals, els gestors dels certàmens firals i els col·lectius culturals són alguns dels principals interlocutors de l'IDAPA a l'hora d'assolir els objectius que té fixats.

- **Edició de la Memòria de l'IDAPA 2007**

Al novembre de 2008 es va publicar la *Memòria 2007 de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran*, aprovada en el marc del 12è Consell Rector, amb la voluntat de difondre els estudis, projectes i activitats que genera o en els quals col·labora l'Institut. Aquesta memòria es pot descarregar de la pàgina web següent: http://www10.gencat.cat/ptop/AppJava/cat/documentacio/memories/memoria_2007.jsp

- **Edició del calendari institucional de l'Institut 2009, Aigua**

Enguany, la temàtica del calendari de l'Institut girava entorn de l'aigua, element clau en la formació de les valls pirinenques i en el seu aprofitament turístic, energètic, de lleure... El calendari es va difondre a totes les institucions pirinenques.

Assistència a jornades i cursos. Formació

La formació, en el sentit més ampli del terme, i el coneixement actualitzat de les actuacions que en el camp del planejament territorial i del desenvolupament local es porten a terme a les comarques pirinenques i als territoris són claus per a la millora de les capacitats professionals dels tècnics de l'Institut. Aquestes que presentem tot seguit, són algunes en les quals l'IDAPA ha estat present.

- Jornada sobre els aprofitaments energètics dels boscos del Pallars Sobirà (Sort, Pallars Sobirà)
- Jornades sobre patrimoni, didàctica i comunicació del patrimoni (Lleida, Segrià)
- Presentació del Projecte Ribagorça Romànica (Boí, Alta Ribagorça)
- Participació en la Taula de debat territorial de Ponent i de l'Alt Pirineu i Aran per a l'elaboració del Pacte Nacional per a la Recerca (Lleida, Segrià)
- Presentació del document de Bases del Pacte Nacional per a la Immigració a la Seu d'Urgell (Alt Urgell)
- Seminari internacional de muntanya organitzat en el marc del Postgrau d'Ordenació territorial i arquitectura de muntanya (Lleida, Segrià)
- Participació al curs Com aprofitar els atractius del paisatge pirinenc per al turisme. El paisatge com a oportunitat per al desenvolupament local en les zones rurals i comarques de muntanya (Bellver de Cerdanya)
- Jornada de presentació sobre els nous fons FEDER 2007-2013 (la Pobla de Segur, Pallars Jussà)
- Jornades formatives de participació ciutadana i desenvolupament local (Tremp, Pallars Jussà)
- Assistència a la presentació de la marca Pirineus a la Fira Internacional de Turisme FITUR (Madrid)
- Assistència a la Jornada sobre la nova Llei de contractes en el sector públic (Tremp, Pallars Jussà)
- Assistència a la fira *Destinations nature, le Salon des randonneés, des sports et voyages nature* (París)
- Presentació i sessions de treball del Pla d'iniciatives de dinamització comarcal en les comarques de l'Anoia, el Pallars Jussà, el Ripollès i la Terra Alta (Tremp, Pallars Jussà)

Per a l'Institut és clau conèixer les polítiques sectorials que incideixen al Pirineu i també les línies de treball de les institucions europees en polítiques de muntanya

- Assistència a la jornada tècnica de cooperació territorial Espanya-França-Andorra 2007-2013 (la Seu d'Urgell, Alt Urgell)
- Seminari de presentació del programa operatiu de cooperació territorial Espanya-França-Andorra 2007-2013 (Montpeller)
- Assistència a les sessions de treball del projecte de senderisme Rando Pirineus, impulsat per Andorra, la Cerdanya, l'Alt Urgell, la Cerdanya nord i el Capcir (Puigcerdà i Sallagosa, Cerdanya)
- Assistència al 5è Workshop internacional Pirineus (Llanars, Ripollès)
- Assistència a la XIX Trobada empresarial al Pirineu (la Seu d'Urgell, Alt Urgell)
- Col·laboració amb la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació i el CIDEM en la presentació de les jornades PIMESTIC (Trep, Pallars Jussà, i Sort, Pallars Sobirà)
- Presència en el procés de participació sobre el Pla de gestió de la conca de la Noguera Pallaresa, la Noguera Ribagorçana i la Garona, impulsat per l'Agència Catalana de l'Aigua (Trep, Pallars Jussà)
- Participació en el seminari sobre la definició d'una estratègia comuna d'internacionalització (Lleida, Segrià)
- Jornada tècnica sobre recursos patrimonials i producte turístic a l'Alt Pirineu i Aran (Centre de Capacitació Agrària, Talarn, Pallars Jussà)
- Jornada de participació ciutadana i desenvolupament local al municipi de Trep (Trep, Pallars Jussà)
- Assistència al *Congreso Internacional sobre Trashumancia en el Mediterráneo* (València)
- Participació en la Jornada sobre creació de producte turístic: el senderisme (Sort, Pallars Sobirà)
- Assistència a les V Trobades Culturals Pirinenques. La comunicació al Pirineu (Ripoll, Ripollès)
- Presentació del Pla estratègic de l'esquí nòrdic (la Seu d'Urgell, Alt Urgell)

Organismes amb representació de l'Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran

L'IDAPA és membre de la Junta Rectora del Parc Natural de l'Alt Pirineu, que durant el 2008 va celebrar les següents sessions:
X Junta Rectora del Parc Natural de l'Alt Pirineu, el dia 6 de febrer, a la seu del parc a Llavorsí.
XI Junta Rectora del Parc Natural de l'Alt Pirineu, el dia 16 de juliol a la seu del parc a Llavorsí.
XII Junta Rectora del Parc Natural de l'Alt Pirineu, el dia 16 de desembre a la seu del parc a Llavorsí.

D'altra banda, l'Institut participa en les sessions del Consell de Direcció de l'Alt Pirineu i Aran que, sota la presidència del delegat del Govern, reuneix periòdicament els directors territorials dels departaments de la Generalitat i els responsables dels organismes autònoms amb presència al Pirineu.

Normativa

Establiment d'una línia d'ajuts finançada i gestionada pel mateix Institut, sota el títol de *Foment de les activitats de formació i promoció del patrimoni cultural i el desenvolupament local a l'Alt Pirineu i Aran*.

Convocatòria d'una ordre d'ajuts impulsada i gestionada des del mateix Institut destinada als ens locals i a les associacions sense ànim de lucre, fundacions i consorcis pirinencs. L'ordre van sortir publicat al DOGC del 28 de setembre de 2007 amb el títol «ORDRE PTO/334/2007, de 5 de setembre, per la qual es publica la convocatòria d'ajuts per al foment d'activitats de formació i promoció del patrimoni cultural i el desenvolupament local a l'Alt Pirineu i Aran, i s'aproven les bases reguladores».